

Előfizetési díj:

Postán vagy Pécsért házhoz küldve: egész évre 5 ft., félévre 2 ft. 50 kr., negyed évre 1 ft. 25 kr. egyes szám 10 kr. Megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvkeres. (Széchenyi tér).

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:

Egy négyhasábos petit sor egyszeri megjelenésért 3 kr. többszöri megjelenésért árleengedés adatik. Minden hirdetés után 30 kr. bélyeg díj fizetendő. A nyílt tér 1 petit sora 10 kr. A hirdetési díj előre fizetendő.

Szerkesztői iroda:
Ferenციék utcája 22.sz.I emelet.
Kéziratok vissza nem küldetnek

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városi épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, és Fesztl Károly úr könyvkötő üzletében, Király utca (nemzeti kaszinó épület), valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadó hivatal:
Taizs Mihály nyomdájában
Majláth-tér 2. szám alatt.

A merényletek.

A német császár elleni újabb merénylet körülményei kimutatták, hogy nem egyes bomlott elméjű emberek kétségbeesésből eredt cél nélküli elhatározásból, nem a magán bosszú sugallatából intéztették az amúgy is élte végnapjaiban vergődő fejedelem ellen, hanem hogy ezek titkos kezek, rendszeres összeesküvés által vezetvék, céljuk pedig a fejedelmek elrettentése által a köztársaságot, — nem a józan democat, — hanem a social-democrat köztársaság életbe léptetése.

Véghetetlenek ama károk, miket a kommunizmus és ezekből folyt socialistikus tanok egy század óta Európára népeinek okoztak. — A józan democatia, a népszabadság és uralom egész Európán régtől diadalt ülne, ha mindannyiszor a túlzók és a proletár tömegeket ámitó kolompok fel nem használnák a szabadság üde levegőjét arra, hogy eszevesztett törekvéseiknek erőszakkal érvényt szerezni megkísértve alkalmat adnak hogy a rend helyreállításának köpenye alatt a reakció, a katonai és önkényuralom ismét diadalra jusson.

A kommunizmus és socialdemocrat esztelenek tették tönkre az első francia forradalom vívmányait, ezek segítették a milliók gyilkosát, 1-ső Napoleont arra, hogy Európa felett zsarnokoskodhasson. — Ennek megbuktatása hozta létre a „szent szövetséget“, mely négy évtizeden át Európa nagyobb felében gátolta a tudomány, felvilágosodás és műveltség haladását, — ezek segítettek a kalandor III. Napoleont ismét a császári trónra, — ezek idézték elő a legújabb párisi commune pusztításait és a reakció győzelmét, — ezek adnak Európaszerte ürügyet a reactionárius hajlamú kormányoknak arra, hogy a népszabadságot, különösen a szabad gyülekezési és egyesülési jogot korlátozzák.

Már az első merénylet, mely néhány hét előtt intéztették a német császár ellen, előidézte ama reactionárius törvényjavaslatot, melyet a német birodalmi gyűlés azonban nagy többséggel visszautasított, valljon az ismételt merénylet és a felfedezett körülmények hatása alatt lesz-e elég bátorsága, tovább is megvédelmezni a népjogokat a hatalom ellenében?

Esztelen a socialistikus azon számítása, hogy elrettentik a hatalmasokat ezen merényletek által, mert csak azt éri el vele, hogy a józan democatia szakadatlan kitartó munkája és áldozatai által elért vívmányokat is veszélyeztetni, haladásában évtizedekre visszaveti és végre is, ha életképeség jelenék is a socialistikus tanokban, — lehetetlenné teszi azok kifejlesztését és életbe léptetését.

De nem kevésbé esztelen a hatalmasok ama számítása, hogy a népjogok elnyomása által biztosítsák magukat az ily merényletek ellen, mert éppen az ellenkezőt fogják eredményezni az oly intézkedések, melyek a közvélemény szabad nyilvánulását meggátolják és elnyomják. A vulkánban forró láng utat fog találni magának és annál nagyobb erővel tör ki, — annál kárhözósaabb és pusztítóbb lesz, minél több ideig volt elnyomva.

— Az országgyűlést hir szerint a kormány június elején fogja feloszlatni. A kiegyezést addig minden áron kiérőszkolmi megkísérti. — Ezenkívül a rendőri kihágásokról szóló törvényjavaslat és a hírhedt bélyeg és illeték törvényi novellát teszi napi rendre.

— A 60 millió hitelezése tárgyában Herbst reichrathbeli képviselő indítványa szerint erre felhasználandó katonai helyettesítési és rokkant alap papírai értékesítést esetén 22 milliót szolgáltatnának, miből a 68—32 quota arány szerint Ausztriára 17. 15. millió esnek. — Az osztrákok nagyon kívánják a közös adókat felhasználni a quota arány szerint, mert a különbeni felosztásnak Magyarországára nézve sokkal kedvezőbb arány szerint kellene megtörténni, a mit azonban ők minden áron megakadályoznak, miben a magyar kormány e részbeni tehetetlenségével szemben igen könnyű dolgok van.

— A hivatalos korteskedés már megindult és első kudarcza vele együtt. Közoktatási miniszteri rendelettel a budapesti tanárok számba vétettek e célra, ez azonban a tanítói körökben oly felháborodást idézett elő hogy elhatározták, miképp a kormány minden pressiója dacára ellenléki jeleltre fognak szavazni és azok is kiknek politikai elvei egyeznek a kormány politikájával, vagy tartozkodni fognak a szavazástól, vagy szinte az ellenzékkel szavazni fognak.

— A bírói függetlenség fel függesztése tárgyában alkotott 1876. 36. törvényezik által a bírák áthelyezhetősége és nyugdíjazhatósága az igazságügyminiszternek adott felhatalmazás június 4-ikén, lejárt, s e napon a bírói elmozdíthatatlanságot biztosító 1871-diki törvény hatálya egész terjedelmében vissza állott. A bírói

függetlenség szabályozása tárgyában az igazságügyminiszter által pár hóval ezelőtt beterjesztett törvényjavaslat azon körülmény folytán, hogy az említett felhatalmazás ideje lejárt, részben tárgy nélkülivé vált ugyan, de különösen a fegyelmi eljárás — reformjára vonatkozó része — az igazságügyi bizottság által módosított alakban — az országgyűlés által mégis tárgyalatni fog.

— Zágrábi hírek szerint a főhadparancsnokság a bosnyák menekültek gyakori rablásai következtében arra határozta el magát hogy a határvidékeken rögtönítelő bíróságok hirdessen. A horvát országos kormánytól is iránt folytak a tanácskozások. — Egyelőre a menekültektől elszedik a fegyvereket, már t. i. azoktól, kik azokat önként átadják.

— A gyülekezési jog korlátozására kiadott belügyminiszeri rendelet a törvényhatóságokhoz intézet körrendelettel visszavonatot, ezzel Tisza végre beismerte ezen rendeletnek törvényellenességét és ostobaságát.

— Az osztrák nemzeti bank igazgatósága a mint az új banktörvény szentesítés alá kerül egybehívja a közgyűlést, mely az új szerződés felett határoz. Az új banktörvény július 1-én lép életbe, az új igazgatóságok három hó alatt megalkulnak és az új szervezet oct. 1-ig elkészülhet. Az új bankjegyek azonban csak az év végeig készülnek el s akkora egyidejűleg az 1. 5. és 50. ftos államjegyek is a bankjegyek alakjának megfelelőleg szinte magyarnémet szöveggel fognak nyomtatni.

KÜLFÖLD.

A Berlinben Vilmos király ellen ismételve elkövetett merénylet foglalkoztatja első sorban a lapokat. — Június 3-án d. u. 2 órakor, midőn a király a „Hársfák“ alatt kocsizva a 18-ik számú házhöz érkezett, az első emelet egyik ablakából dr. Nobiling két lövést tett reá. Az első lövés nem talált, a másik igen. A karabélyból a srétek a császár bal arczába, bal karjába és vállába fúródtek. A császár zsebkezdőjével fedte be véres arczát; — félig ájultan és vadászára hajolva vitték a palotába. Az orvosok rögtön megjelentek a nagy sebességgel körül és megkezdtek az operációt. Harminckét sorét szemét sikerült eltávolítani. — Közvetlenül a tett után több ember rohant a gyilkos elfogására. A gyilkos lakását el akarta torlaszolni, de nem volt ideje, erre halántékon akarta magát löni, azonban nem sikerült.

A jelenlegi merénylet már a negyedik Vilmos császár ellen s ez alkalommal valószínűleg az összes közkeletű létezik az agg császár élete ellen, a mint ez a gyilkos vallomásától kiderült. Ez összeesküvés úgy látszik politikai alappal bír és egyáltalán a social-democratia kifolyásaként tekintik.

A császár golyótéről hivatalos bullethez adatnak ki. A legújabb bulletin tudatja a nemzettel, miként a jó éj után a császár ereje gyarapodott, a fejsze és több se a karon gyógyulásoknak indulnak, a jobb kar duzzanása változatlan maradt, e

vagy lemond a házasságról. A bökkenő e dologban ott rejlett, hogy az öreg Jurkovich szívéből gyűlölt minden idegent s a művészeket megvetette. Ingenyelőknek, tányérnyalóknak nevezé, kik az ő nézete szerint nem különbek a cigányoknál. Aztán főleg a karigazgató örökös szálka volt szemében; fel nem foghatá, hogy mire költethi azt a töméntelen sok pénzt, melyet fizetésül hűz? S e gondolat majdnem kétségbe ejté, ha álmatlan éjszakáin eszébe jutott, hogy a püspök évi nyolcvanezer forintjából húszrezt áldoz a művészek fizetésére.

Ily körülmények között Ditters csak titkon udvarolhatott a leánynak, így is minduntalan panaszok hallva tőle, hogy atyja gyöngédtelen iránta, ha csak egyetlen vonatkozással is sejtetni meri a zenére való hajlamát s kedvét az énektanulásra. Jurkovich Kata tehát reménytelenül szerette Ditterset, de végre is tőle került ki az eszme, melynek következtében ez örömnélküli állapot megszüntetésére reményük nyílt. A leány értésére adta a fiatal művésznak, hogy forduljon egyenesen a püspökhöz tervével és igyekezzék őt nyerni meg közvetlenül keze megkérésében, mert különben nem boldogulnak. Ditters úgy cselekedett, mint a leány tanácsolta. A püspök részvétellel párosult figyelemmel hallgatta végig a művészt.

— De hát mondd, kedves barátom, — szólat meg, — rendbe hoztad-e dolgodat a leánynyal? — Mindenképp! — viszonzá Ditters. — Jó, tehát szívesen vállalkozom a leánykérés szerepére; mindazáltal nem veszed rossz néven, ha mint püspök és külö-

kar levágása felett tanakodnak újabban az orvosok, láz nincs, étvágy csekély. — A berlini főtemplomban hála isteni tisztelet tartatott, melyen a császárné a gyermekekkel együtt jelen volt. Ez orvosi jelentések azonban csak a közönség ámitására számítvák, valóban a császár élete komolyan veszélyben forog és szenvedései oly mérvűek, melyeket oly hajlott kora ember alig bír kiállani.

Vilmos császár Bismarck herceget fogadta, s meghagyta a jelen volt trónörökösnek, miszerint Ferencz József császárnak s Rudolf trónörökösnek részvétükért köszönetet mondjanak s az állapotáról szóló orvosi bullethezet a bécsi udvarnak megtávirazzák.

A congressus annyi vajadás után mégis zöld ágra vergődött. A meghívók már szétküldtek és híhetők, hogy legközelebb összejárnak a diplomata képviselői a san-stefanoi szerződés pontjait megvitatók. Kíváncsiak vagyunk, hányad napra vesznek össze a prédán. A congressus Berlinben fog ülésezni, a melyen Angliát Beaconsfield és Salisbury fogják képviselni.

Konstantinápolyban bujdosít játszik a szultán, majd Oroszország, majd Anglia felé hajlik, a várak átadását pedig késlelteti. — Alig hogy muszkabarát kedvenchezett Mahmud-Damad pasát tette kormánya élére, harmadnapra már kitette és Mustafa Phorphor pasát nevezte ki.

London, máj. 31. Deal és Folkestone közt ma a Wilhelmshavenből jövő három német panczélos hajó közül kettő: a „König Wilhelm“ és „Grosser Kurfürst“ össztűközt s az utóbbi elsüllyedt, az első a hajó orrán akkora sérülést szenvedett, hogy alig volt megmenthető. Stüljedés közben a „Kurfürst“ kanyarja fölrobbant. Azonnal mindenfelől mentő hajók siettek elé. A német nagykövetséghez érkezett távirat szerint 450, más hírek szerint 400 emberélet vesztett el. A német trónörökös és a német követség tagjai azonnal külön vonaton Folkestoneba utaztak.

Pécsvárosi közgyűlés.

— 1878. június 6-én.

Főispán 9 óra után megnyitja a közgyűlést, melyre a bizottsági tagok nagy számban jelentek meg.

A napirend első tárgya a belügyminiszterium leirata a szervezkedési munkálat tárgyában, ebben megkívánja a miniszterium, hogy az árvászeki előadásokra rendszerint helyettesített aljegyző ezime legyen „arvaszeki másod főnök és jegyző.“ — a mit a közgyűlés elfogad. — Ezzel kapcsolatban elhatározás alá került a kórházi és gazdasági bizottságok előterjesztése a közkórház szervezése iránt. Javaslatba hozatik egy kórházi igazgatói orvosi állás 800 ft és két osztályorvosi állás 600—600 ft évi fizetéssel, mely javaslat némi vita után elfogadtatott, azonban a kórházgondnok mellé javasolt díjnoki állás mint egyelőre felesleges eljettett. A közkórház szervezési szabályokban határozottan fentartatik a város tulajdonjoga a kórházi épülethez és a 60.000 ft-ra menő sínlők alapítványához, a mint a város által évenként adott

nős jóakaród, némelyekre figyelmeztetni kívánlak, mert jobb megelőzni a veszélyt, mint általa megelőzteni. Itt arról, az igaz nem lehet szó; ám te mindaddig sokkal könnyebben élél, mintsem komolyabban megfontolhattad volna e lépés kényes oldalát, s átalán a házasetel jelentős voltát, mely egész idegen ösvényre tereli léted erőt, sőt meg is zsibbaszthatja; ez az, mit lelkedre kötni szent kötelességemnek ismerek. Te művész vagy; ily minőségben futottad meg pályád legvonzóbb részét s lépted át a férfikor határát, mely már korántsem oly simulékony s nem annyira kecsesítő többé, mint a gyermekkor, holott mégis több munkásságot igényel. Gondolod-e, kedves fiam, hogy elegend fogsz tehetni hivatásodnak, ha majd mint nős és család emberre oly kötelességek várakoznak, melyek szigorúan parancsoló tulajdonuknál fogva teljesítésre tartanak számat? A mit mondanai akarok s a mit mondani tudok, az hogy majd meg fog oszlanai tehetséged, s ha elegendő lelki erővel nem bírsz, akkor vége művészetednek és anyagilag is tönkre jutottál. Szólj, gondoltál-e valaha erre?

— Kegyelmes uram, én minden sikert haladásnak szoktam venni, s azt hiszem, hogy az új életmód gyarapítani fogja szemleli fogékonyaságot és új vívmányok előidézésére sarkal a művészi pályán.

— Ugy legyen! A többire nézve nem kételkedem: számoltál a körülményekkel és tudni fogod, hogy egyedül csak szerelemből meg nem élünk.

— A leány jóvedelme nem jelentéktelen, s a mi engem illet, nem csalódom, ha azt hiszem, hogy vagyoniul is jobban

tüzifa mennyiség is nem a közkórházat, hanem az azzal kapcsolatos tisztán városi sínlők és árvák intézetét illeti.

Nagyobb vitaközásra adott alkalmat a közoktatási miniszterium leirata, melynél fogva figyelemzetti a közönséget szerződésére, melyben magát egy megfelelő főreál-tanodai épület felállítására kötelezte, sürgetvén annak teljesítését, megtiltván egyuttal az új tanulmány megkezdését a roskadozó épületben. — A tanács a terv és költségvetés megszerzése és előterjesztésével magát megbízatni keleti részét — Szóltak e tárgyhoz Pap, Förster, Bábreg, Szalay, Bodó, Hartl, Aidinger és Simonfay b. tagok, a határozat az lett, hogy a miniszterium kérésekkel fel, miképp a megváltozott körülményeknél fogva egy nagyobb tanodai épület felállítása már nem igényelhető, mentse fel a várost a szerződésben vállalt kötelezettség alól, esetleg függessze fel annak betöltését az új épületre nézve. — Egy bizottság azonnali feladatává tette, az épületet megvizsgálni és a tanács megbízott, a szűniköl alatt mindazon javítási-celű eszközöket, melyek után az épület minden veszély nélkül használható lesz. Többnyire az épület teljes átalakítása esetleg a régebbi erős épületek emeletre építése iránt a tervet ugyanazon bizottság által lesz előterjesztendő.

A buzarozda által okozott károk után engedélyezőnd adóelengedés iránti feliratra a pénzügyminiszter válaszolja, hogy ennek helyt nem adhat, mert ezen kár a földjövedelem becsülésnél törvény szerint amúgy is számításba vétetik.

A közgyűlés bíráskodás és más kisebb polgári peres ügyekben bíráskodásra egy harmadik tanácsnoki állás rendszeresítése 1200 ft évi fizetéssel hozott javaslatba. — Azonban a bíles (?) városi tanácsnak eltekinteni tetszett attól, hogy ezen békebírónak segédmesterezte és hivatalos helyiségekre, irodai szerekre sat. szükségse leend. Erre Simonfay János b. tag figyelmeztette a közgyűlést, minek folytán a javaslat visszautasított a tanácsnak azzal, hogy a szükséges többi hivatali állás és költségek számba vételével új előterjesztést tegyen. — Az e feletti vitában Pap b. tag jellemzőleg korlátozott körül műveltségére, de annál nagyobb elbizakodottságot tanusítva, elkottanyantotta magát ilyennel kifejezéssel „isten mentsen meg az ügyvédek-től,“ a miert is Förster és Simonfay b. tag urak részéről megérdemeltet vissza- és rendreutastást nyert, mire azzal meintegette magát, hogy a kiveendőket (t. i. ügyvédek) nem értette és a kit nem illet, ne vegye magára. (A lezke eddigéig elegendő volt, ha nem találna használni, kijut majd egyéb is.)

A budai külvárosi plébániai javadalomra hárman folyamodtak, azonban egyhangú felkiáltással Károly Ignácz, ki tízenégy éven át mint segédlelkész buzgon ellátta ezen plébániában lelki és hivatali teendőit, választott meg. — A patronatusi jog gyakorlata körül kifejtett meddő és időrabló vitát Pap b. t. még azzal toldotta meg, hogy a budai külváros nevében (valljon kik bízták meg ekkor?) köszönetét

állok ama bizonyos fiatal úrnál, kinek Kata kisasszonyt Jurkovich úr eljegyezni óhajtaná. — Oh, akkor gyarló egy pénztárnok volna Jurkovich, ha mindjárt nem igyekeznék hasznára fordítani az itt kínálkozó előnyöket! Hadd lássuk.

Ezt mondva, a püspök eszengetett, s megparancsolta a jelenkező inasnak, hogy a pénztárnokot tisztént keritse elő.

Jurkovich benyitott és a hajlongások miatt annyira összegúszlott míg a hosszú termen át a főpaphoz ért, hogy valódi gömböcshöz hasonlított, mely az emberi alakot benne háttérbe szorította.

— Itt e derék fiatal ember, Ditters Károly, hírneves művész, — szólt felállva és tűnőpélys hangnyomattal báró Patlachich, — kinek számára leánya, Kata kisasszony kezét ezennel megkérem.

— Oh, én szerencsétlen ember! — jajveszékel Jurkovich, kezeit tordelve és hajlongva. — Csak két héttel ezelőtt méltóztatott volna öslni egy szót, ezer örömmel teljesitettem volna kívánságát és édes örömet odaadtam volna leányomat e jeles férfúnak; de most már késő, mivel ép a nevezett időben ígértém oda leányomat Lengyel Fercsinak. — Aztán a karigazgató fel fordulva, siránkozó hangon folytatta: — De ön is, rossz ember, nem nyithatta fel idején a száját, hiszen mindennapos volt nálam. Lásza! lásza! mily buda kevert engem hallgatagságával, mert tudja meg, hogy visszautasító válaszom által csak ő excellenciájára haragját záditom árva fejemre.

— Pénztárnok úr, még mindent jóvá tehet, — viszonzá Ditters, — még pedig

TÁRGA.

Pünkösdi napján.

a gyermekek s a jó szülők vígan, Kis körbe ülnek pünkösdi ünnepén: Szem és az ajk elmondja, hogy mi van A szívbe bent, s mosolyg a hit s remény: A nő s anya: elosztja csókjait, A férj s apa megnyitja ajkait: Hogy éljünk boldogan az életet, Uram! küld el reánk szent lelkeket!

Ha árva e napon kezét felénk, Mint tél az ágat, nyújtja mesztelen; Ha rongyruhába koldus áll élénk, — Árva s szegény van uton utfelén: A rongy ruhába rejtve ép szívet: „Oh adjatok az isten megfizet!“ Hogy adhasunk nekik a mit lehet — Uram! küld el reánk szent lelkeket!

Ha ifju kedvesét karolva át S a langba szép szemének sugára, Az ifjura — felejtve önmagát, Gyöngéden száll, mint méh a virágra; S ott szívja szív szerelmi illatát... Az üdv, az élv lelket, szívet hat át: „Tartsd meg te hűn,“ s te is szerelmedet... Uram! küld el reánk szent lelkeket!

Ha vész borong a drága hon felett, Ha küzdni, tenni nincs elég erő: Ha élni jog szerint már nem lehet; Ha nem erény, de bűn a vakmerő:

Legyünk nagyok, dicsők, miként valánk,
Hogy éljen a mi drága jó hazánk!
Ugy is sokat esalódtok, szenvedtetek...
Uram! küld el reánk szent lelkeket!

Ha összegyűlt a szent hívő sereg,
S az ur oltára áll teljes díszben:
Ha szenvedő szív üdvért kesereg,
S érzi, hogy oly közel van az isten:
Mint harmat, égre száll e gondolat:
Te rád bízom én minden dolgomat, —
S a pásztor és a nyaj emelkedett...
Uram! küld el reánk szent lelkeket!

Berky József.

Elnémult lautok.

Műtörténeti és társadalmi kép a múlt századból.
Vajda Viktortól.

EGY MAGYAR PÜSPÖK ÉS VÉENCZE.

II.

Folytatás.

Ditters Nagyváradon csakhamar megelpte szerelme tárgyát is a bájós Jurkovich Kataban, Jurkovich püspöki pénztárnok egyetlen leányában. A csinos, művelt emberért nem egy női szív epedett s különösen Nicolini Adina az olasz primadonna és templomi énekesnő, ki remek énekével szintúgy mint szépségével már régtől fogva lelkesítette a váradi fiatalaságot, rajongva szerette őt; de a karigazgatót annyira meghódította a pénztárnok leánya, hogy ő másról még csak tudni sem akart és hovatovább szenvedélyesebben esüngött a gondolatban, miképp vagy Kata lesz nejevé,

